

II Valtakunnallinen Tupakka- ja terveyspäivä 12.12.2006 Sibeliusstalo Lahti

Ravintolatupakointi

Ravintolatupakointia koskeva lakimuutos (700/2006)
voimaan 1.6.2007

Tupakkalain valvontaviranomaiset

- Sosiaali- terveydenhuollon tuotevalvontakeskus ohjaa läänien ja kuntien viranomaisia tupakkalain valvonnassa (Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi 693/1976)
 - 14 a §: kunta valvoo alueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säädösten noudattamista. Tämän lain mukaisista tehtävistä huolehtii kunnan määräämä toimielin, toimielin voi valtuuston päätöksellä siirtää toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.
 - 17 §: kunnan tulee omasta aloitteestaan ja tehtyjen ilmoitusten pohjalta valvoa mm. tupakointikieltojen ja – rajoitusten noudattamista toimialueellaan (myös tupakanmyynti sekä mainontakiellon valvonta)

Lakimuutoksen tavoitteet

- Lakimuutoksen myötä ravintolatyöntekijät yhdenvertaiseen asemaan muiden työntekijöiden kanssa (tupakointi kiellettiin työpaikoilla 1.3.1995)
- Voimassa olevalla tupakkalailla ei saavutettu ravintolatyöntekijöiden työsuojelutavoitetta
- Voimassaolevassa laissa määrätään mm. savullisten tilojen enimmäispinta-alasta (enintään 50 % tarjoilutilasta varattu tupakoiville)
 - Ei koske pieniä ravintoloita (tarjoilutila alle 50 m²)
 - baaritiski ja mahdollinen pelitila oltava savuttomia

Lain lähtökohta:

Tupakointi kielletty ravintoloissa ja muissa ravitsemisliikkeissä

- Mahdollista järjestää erillinen tupakointitila, joka on tarkoitettu lyhytaikaista pistäytymistä varten
 - kunnan rakennusvalvontaviranomainen hyväksyy tilan rakennusluvan yhteydessä
 - tupakansavua ei saa kulkeutua muihin sisätiloihin
 - työskentely kielletty (poikkeus palo- ja pelastusviranomaiset, poliisi, turvamies)
 - siivous vasta huolellisen tuuletuksen jälkeen
 - varattu vain tupakointiin (ruoan ja juoman tarjoilu ja nauttiminen kielletty, samoin ajanvietepelit yms.toimintaa)
- Jos ravitsemisliike sallii tupakoinnin ulkona olevissa tarjoilutiloissa, huolehdittava siitä, ettei tupakansavua kulkeudu savuttomiin sisätiloihin

Tupakointitilan vaatimukset

Rakentamiseen tarvitaan rakennuslupa, jonka myöntää kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

- Elinkeinoharjoittajan on myös laadittava omavalvontasuunnitelma, jossa esitetään
 - miten tupakointitilan toimivuus varmistetaan
 - miten olosuhteita ja järjestystä voidaan valvoa sen ulkopuolelta (pitää sisällään mm. turvajärjestelyt, kulunvalvonta, mahdollinen kameravalvonta, hälytyslaitteet)
 - Kunnan valvontaviranomainen valvoo omavalvontasuunnitelmaa
- Pinta-alasta on annettu valtioneuvoston asetus (väh.7 m²)
- STM:n asetus tupakointitilan rakenteellisista vaatimuksista (964/2006)

STM:n asetus tupakointitilasta

- Asetuksen pohjaksi on laadittu asiantuntijamuistio tupakointitilan vaatimuksista
 - laatija diplomi-insinööri Markku Hyvärinen
 - selvitystyötä ovat olleet kommentoimassa STM, YM, Työterveyslaitos, Uudenmaan työsuojelupiiri, Suomen kuntaliitto, SHR, PAM ja STTV
 - Ohje rakentajille ja suunnittelijoilla viimeistelyvaiheessa

Valvonta

- Kunnan tupakkavalvontaviranomaiset ja työsuojeluviranomaiset arvioivat tupakkalain toteutumista käytännössä (olosuhdevalvonta)
- Tupakointitilan ennakkovalvonta rakennusvalvontaviranomaisella rakennusluvan yhteydessä, teknisen toimivuuden valvonta ilmoitusten perusteella
 - Tupakointitilan rakentamista, kunnossapitoa tai korjaus- ja muutostyötä koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta ilmoitus rakennusvalvontaan
- Poliisi valvoo tupakointikiellon noudattamista
 - a) sisätiloissa järjestettävissä yleisissä tilaisuuksissa joihin yleisöllä esteetön pääsy
 - b) työyhteisöjen yhteisissä ja yleisissä sekä asiakkaille tarkoitetuissa sisätiloissa (lakimuutos)

Ilmoitus anniskelulupaviranomaiselle tupakkalain 13 e §:n nojalla

- Tupakointitilaa koskevien säännösten rikkomisesta
- Ilmoituksen tekee työsuojeluviranomainen, poliisi tai kunnan tupakkavalvonnasta vastaava viranomainen
- Anniskeluluvan muutos: tupakointitila ei ole anniskelualueetta

Seuraamukset

- *Tupakointirikkomus*: Tupakoitsija (myös ravintoloitsija), joka huomautuksesta huolimatta jatkaa tupakointia ravintolan siinä tilassa, jossa se on kiellettyä, on tuomittava *tupakointirikkomuksesta* sakkoon.
- Hänet myös voidaan poistaa sisätilasta (13 a §)
- Huomautuksen voi antaa myös valvontaviranomainen (ennen tilanhaltija)
- Kuka tahansa voi olla asianomistajana

Seuraamukset: ravitsemisliikkeen haltija

- Tilan haltija on tuomittava *tupakkalain suojaamistoimenpiteiden rikkomisesta* sakkoon, jos hän tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta
 - sallii tupakoinnin alueella, jossa se on kiellettyä
 - laiminlyö valvontaviranomaisen antaman kiellon tai määräyksen edellyttämät toimenpiteet
 - sallii tupakointitilan käyttämisen muuhun tarkoitukseen (esim. sallii asiakkaiden viedä ruokaa ja juomaa tupakointitilaan tai järjestää sinne pelitoimintaa)
- Edellytyksenä ettei laiminlyöntiä voida pitää vähäisenä
 - vähäinen esimerkiksi tilapäinen tekninen häiriö tupakointitilan ilmanvaihdossa
 - ei vähäinen jos häiriötä vikaa ei korjata valvontaviranomaisen määräyksen mukaisesti.
 - Asianomistajana voi olla kuka tahansa

Siirtymäaika 1.6.2007-31.5.2009

- Siirtymäaika on haettava kunnan tupakkavalvontaviranomaiselta
- Ei koske ravintoloita joiden tarjoiluala on alle 50 m²
- Edellytykset siirtymäajalle (voimaantulosäännös):
 - Asiantuntijalausunto/kunnan valvontaviranomaisen tarkastus
 - voimassaolevan lain edellyttämät tarpeelliset rakenteelliset ja ilmanvaihtoon liittyvät toimenpiteet on tehty ennen 1.6.2007
 - tupakansavua leviää alueille, joilla tupakointi on kielletty
 - Lisäedellytys: valvontaviranomaisella ei huomauttamista tehtyihin toimenpiteisiin
 - Siirtymäajan jälkeen ravintolassa tupakoinnin täyskielto /erillinen tupakointitila
 - STTV on antanut ohjeen koskien siirtymäaika hakemusten käsittelyä kunnissa, tavoitteena toiminnanharjoittajien yhdenvertainen kohtelu